Europos LIETUVIS

Lietuvos Nacionalinės M.Mažvydo Biblioteka

Nr. 25 (2160) Londonas ir Vilnius, 1991 m. liepos 5 d. XLV

LIETUVIŠKOS MADOS ANGLIJOJE

Liepos 6 d. į D. Britaniją atvyksta lietuviškų madų dizainerių ir modelių grupė parodyti lietuviškų rūbų madas.

Atvyksta 12 gražių ir grakščių lietuvaičių-modelių ir 6 dizaineriai. Jie yra pakviesti ir bus globojami Baltic Anglo Technology bendrovės, kurios direktorium yra lietuvių bičiulis ekonomistas Michael Cook.

Rūbų madų menininkų grupė su savim atsiveža daugiau nei 120 madų kūrinių. Jie į Angliją atvyks vienai savaitei. Madų parodos vyks The Bellhouse Hotel, Oxford Road, Bucks. Tel.: 0753 887211.

Lietuvaitė— madų modeliuotoja

Madų paroda specialiai lietuviams ruošiama liepos 8 d., tame pačiame hotelyje, 19.30 val. Norintieji į šią madų parodą vykti Londono lietuviai kviečiami rinktis Lietuvių Namuose, pirmadienį, liepos 8 d., 18.30 val., iš čia parodos organizatorių autobusu nemokamai važiuosime į parodą. Po parodos tuo pačiu autobusu grįšime atgal.

Toliau gyvenantieji prašomi vykti tiesiai į The Bellhouse viešbutį. Pasinaudokite proga ir dalyvaukite pirmoje šiame krašte lietuviškų madų parodoje. Susipažinsite su lietuviais madų kūrėjais ir modeliais.

Norintieji važiuoti į parodą autobusu prašomi paskambinti Nijolei 071 727 2470 ir užsisakyti vietą. Autobusas išvyks punktualiai. **Jaras Alkis**

ATVYKO VILNIAUS UNIVERSITETO TEATRAS

Liepos 8-11 dienomis Londone viešės Vilniaus universiteto teatras. The Questors teatro sekretorius pranešė, kad atvyks 28 asmenų grupė. Jie Questors teatre vaidins **„Prometėjus ir kiti lietuviai“** liepos 8, 9, 10 ir 11 dienomis. Pradžia 19.45 val.

Vilniaus teatro artistai ir vadovai susitiks su lietuviais liepos 7 d., Lietuvių Namuose, Londone, 18.30 val. Teatro kolektyvas šiam susitikimui yra paruošę specialią programą. Todėl prašome lietuvių į pasimatymą nevėluoti!

Vilniaus universiteto teatro spektakliai vyks The Questors Theatre, Mattock Lane, Ealing, W5. Tel.: 081 567 0011.

Buvo okupuota Telefono-Telegrafo stotis Vilniuje

OMON kareiviai birželio 26 d. maždaug dviem valandom buvo užėmę centrinę Vilniaus telefono ir telegrafo stotį, nutraukdami telefono ryšius pačioje respublikoje ir su pasauliu.

Aukščiausioji Taryba pranešė, kad 16.30 val. Vilniaus laiku apie 50 ginkluotų omonininkų užpuolė Vilniaus stotį Žemaitės ir Savanorių prospektų sankryžoje ir nutraukė tarpmiestinius bei tarptautinius telefono, telegrafo ir telekso ryšius. Stoties darbuotojai buvo nuvaryti į šalį kol OMON kareiviai labai „sistematingai išjunginėjo kominikacijos prietaisus“, atrinkdami specifišką aparatūrą atjungimui. Sužeistų bei aukų nebuvo.

Kauno radijo žiniomis, Vilniaus radijo transliacija nutrūko, nes buvo išjungtas ir elektros teikimas ne tik telefonui, bet ir radijui, kuris yra techniškai surištas su centrine telefono ir telegrafo stotim.

AT infobiuro žinomis, ryšio mazgas su Ignalinos atomine jėgaine taip pat buvo išjungtas. Lietuvos atstovybės spaudos atstovas Lionginas Vasiliauskas tai patvirtino, pranešdamas, kad Lietuvos vyriausybė perspėjo OMON, jog elektros teikimo atjungimas trukdo avariniams ryšiams su Ignalinos jėgaine ir galintis iššaukti „katastrofiškas“ pasekmes.

SOVIETAI ATMETĖ EUROPOS BENDRUOMENĖS PROTESTĄ

Sovietų Sąjungos vyriausybė griežtai atmetė Europos Ekonominės bendruomenės šalių protestą dėl sovietų kariškių smurto veiksmų Pabaltijo kraštuose, sakydama, jog šis protestas tai neleistinas kišimasis į Sovietų Sąjungos vidaus reikalus. Dvylikos Europos Ekonominės bendruomenės šalių vardu protesto notą dėl įvykių Pabaltijyje sovietų užsienio reikalų ministro pavaduotojui Kvitsinskiui įteikė Liuksemburgo ambasadorius Maskvoje. Kvitsinskis pasakė ambasadoriui, kad Europos Bendruomenė neturi nei realaus, nei teisiško pagrindo protestuoti, nes Pabaltijo respublikų statuso klausimas, taip pat įstatymų vykdymas sovietų teritorijoje, yra Sovietų Sąjungos vidaus reikalai. Pagal Kvitsinskį, kištis į kitų kraštų vidaus reikalus draudžia tiek JTO chartija, tiek Helsinkio konferencijos baigiamasis aktas. Pareikšti protestą dėl tebesitęsiančių prievartos veiksmų Pabaltijyje Europos Bendrijos šalis paragino Europos Parlamentas, kuris prieš kelias dienas šiuo klausimu priėmė specialią rezoliuciją. Joje smerkiami pastaruoju laiku Pabaltijo kraštuose sovietų kariškių įvykdyti prievartos veiksmai, kurie aptariami kaip praeities totalizmo apraiškos, Maskva įspėjama, kad nauji puolimai prieš Baltijos respublikas, taip pat derybų su pabaltiečiais vilkinimas, neišvengiamai atsilieps į Europos bendrijos santykius su Sovietų Sąjunga.

Šis OMON karių veiksmas taip pat palietė Kaliningrado srities gyventojus, kuriem irgi dingo telefono ryšiai Kaliningrado srityje bei Lietuvoje.

Apie 18.45 val. OMON kariai apleido pastatą: neaišku ar dėl vyriausybinio perspėjimo, ar dėl to, kad gavo įsakymą pasitraukti iš Maskvos.

Reuterio žinių agentūra pranešė, kad informacija apie šią vėliausią sovietų kariuomenės akciją Lietuvoje atėjo iš Latvijos AT infobiuro, kuris gavo žinią prieš pat telefono ryšiams nutrūkstant.

Vasiliausko žiniomis, OMON veikė pagal TSRS Lietuvai paskirto prokuroro A. Petrausko sankciją ir užėmė stotį „ieškoti ginklų“. OMON kareiviai tvirtino, kad rado šovinių, namų gamybos šautuvą ir sprogstamos medžiagos dūmtraukyje, telegrafo stoties rūsyje. Vasiliausko žiniomis, OMON užpuolį nufilmavo Lietuvos televizija.

Kiti šaltiniai cituojami užsienio spaudos skelbė, kad OMON vykdė TSRS Vidaus reikalų ministro Boris Pugo įsakymą. Egidijus Bičkauskas, Lietuvos Respublikos atstovas Maskvoje, kalbėjo su Pugo pavaduotoju Boris Gromov, kuris tai paneigė. Omonininkai, žinomi kaip juodosios beretės, yra pavaldūs TSRS Vidaus reikalų ministerijai.

Ryšiai respublikoje ir su užsieniu buvo atstatyti maždaug 20 val. Lietuvos laiku. *LIC*

SOVIETAI VĖL SUDEGINO MUITINĖS POSTĄ

Lietuvos Respublikos Krašto Apsaugos departamento duomenimis, birželio 21 d. maždaug 29 valandą dar vienas, Saločių, muitinės postas ant Lietuvos-Latvijos sienos buvo sudegintas sovietų OMON dalinių. Keturi vyrai, trys iš kurių vilkėjo OMON uniformas ir buvo ginkluoti, išvežė muitinės darbuotojus iš jų budelės ir ją padegė. Nukentėjusių nebuvo.

Remiantis ankstesniais duomenimis, tos pačios dienos vidurdienį balta „Volga“, valstybiniai numeriai 31-37 LTV, privažiavo prie Saločių muitinės posto, iš kurios išlipo keturi OMON kareiviai. Jie muitinės darbuotojams statė įvairių klausimų, tarp kurių ir apie jų darbo valandas, atlyginimus. Po to „omonininkai“ išvažiavo, grasindami „nustoti žaisti ir pradėti rimtai dirbti“. Sienų apsaugos poskyris prie Krašto Apsaugos Departamento pranešė, kad tie patys žmonės tuo pačiu automobiliu atvyko vakare prie Saločių muitinės posto įvertinti padarytą žalą.

Vicepremjeras Zigmas Vaišvila vakare bandė susisiekti su Sovietų Sąjungos Vidaus reikalų ministru Boris Pugo, bet nesėkmingai. B. Pugo raštinės duomenimis, Sovietų Sąjungos Vidaus reikalų ministerija nieko nežino apie muitinių užpuolimus.

Zigmas Vaišvila Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos informacijos biurui pasakė: „Tokių užpuolimų pratęsimas gali reikšti, kad sovietų karinės pajėgos stengiasi Vakarams parodyti, kaip jie gali išvengti atsakomybės, kai nėra oficialios reakcijos. Situacija gali pablogėti, jei tokios reakcijos nesulauksime“. *LIC*

PADARYTŲ NUOSTOLIŲ SUMA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės statistikos departamentas pateikė duomenis apie nuostolius, kuriuos Lietuvos ūkiui ir gyventojams per šių metų sausio-gegužės mėnesius padarė TSRS okupacinė kariuomenė.

Iš viso nuostolių jau padaryta daugiau kaip už 79 mln. rublių. Vien tik užgrobtas, sunaikintas turtas įvertinamas 69,5 mln. Per tą laiką nepagaminta produkcijos, neatlikta darbų, nesuteikta paslaugų už 5,2 mln. rublių. Užgrobta ir sunaikinta daug gamybos priemonių, medžiagų, žaliavų, tenka saugoti gyvybiškai svarbius objektus nuo okupacinės kariuomenės užpuolimų — todėl negauta 1,6 mln. rublių numatyto pelno. Nuostoliai dėl gyventojų sužalojimų, traumų įvertinti 1,6 mln. rublių. Priverstinai nedirbantiems priskaičiuota beveik 600 tūkstančių rublių kompensacijų, pašalpų pinigais. Jie ir birželį didėjo — siautėjo omonininkai, liepsnojo pasienio kontrolės nameliai. Žmonių aukos, moralinės traumos — tai jau kiti, dar baisesni nusikaltimų sąskaitos puslapiai. *LIC*

PAMINĖJO TRĖMIMUS

Kas šeštas Lietuvos gyventojas buvo ištremtas ar įkalintas Sibire, Vidurinėje Azijoje, Mordavijoje ir kt. Buvusių tremtiniu bei politinių kalinių yra kiekviename Lietuvos mieste ir kaime. Buvę tremtiniai iš Lietuvos susibūrę į politinių kalinių ir tremtinių sąjungą birželio 15 d. paminėti pirmojo masinio trėmimo iš Lietuvos penkiasdešimtmetį Kauno Dainų slėnyje surengė dainų ir poezijos šventę. Tai buvo puiki ir jaudinanti šventė, nes kiekvienas buvęs prievarta sovietinių okupantų atskirtas nuo Lietuvos iš naujo pergyveno patirtą badą, šaltį, paniekinimus bei skriaudas. Trisdešimt tremtinių chorų suvažiavo į šią šventę iš visos Lietuvos. Graudžiai skambėjo tremtinių dainos, tremtiniai poetai skaitė savo kūrybos eilėraščius. Poetas Bernardas Brazdžionis sveikino buvusius tremtinius ir paskaitė kelis savo eilėraščius.

Buvusius tremtinius sveikino Lietuvos Respublikos AT pirmininko pavaduotojas Stankevičius, ir žemai nusilenkė tremtiniams, kentėjusiems dėl Lietuvos. Buvo atidengta lenta pažymėti 1940 m. birželio 15 — 1991 m. birželio 15 d. metines. 1941 m. birželio 22-24 dienomis lietuvių tautos sukilimo prieš raudonąjį marą metu ant žuvusių kapų padėti vainikai.

Šventė praėjo įspūdingai. Šventėje dalyvavo ir Kvėdarnos tremtinių choras.

Kęstutis Balčiūnas

LIETUVOJE

Lordo Kagano vizitas

Lietuvoje viešėjo D. Britanijos Lordų rūmų narys Joseph Kaganas. Jis atvyko AT pirmininko V. Landsbergio kvietimu.

Lordo Kagano tėvas Lietuvoje turėjo tekstilės fabrikus Kaune ir Klaipėdoje. Jaunasis Kaganas studijavo Anglijoje, bet prieš karą grįžo į Lietuvą ir užsibuvo. Vokiečių okupacijos metais jis kalėjo Kauno gete, o 1944 m. pabaigoje grįžo į Angliją. Netrukus jis tapo vienas žymiųjų D. Britanijos verslininkų. Jam dalyvaujant, pokario metais Anglijoje buvo modernizuota daug tekstilės gamyklų, sukurtos naujos technologijos. Už nuopelnus užsienio prekyboje J. Kaganui buvo suteiktas Lordo titulas.

Viešėdamas Vilniuje lordas J. Kaganas pasakė, kad jis norėtų prisidėti prie nepriklausomos Lietuvos ūkio kūrimo.

Simpoziumo pabaiga

Gegužės 30 d. Kaune, VD Universiteto salėje įvyko paskutinis Pasaulio lietuvių mokslo ir kūrybos simpoziumo posėdis.

Simpoziume dalyvavo 134 lietuviai mokslininkai, atvykę iš įvairių kraštų. Gausiausia grupė iš JAV — 105 žmonės. Buvo svečių iš Kanados, Australijos, Vokietijos, Italijos, Sovietų Sąjungos ir Čekoslovakijos. Perskaityta apie 1000 pranešimų. Posėdžių pranešimai bus išleisti atskiru leidiniu.

Nauji pašto ženklai

Tragiškų 1941 m. birželio įvykių atminimui išleista nauja lietuviškų pašto ženklų laida. Seriją sudaro trys skirtingos nominalinės vertės, trikampės formos ženklai. Projektus sukūrė dail. Jokūbas Zovė.

Medicinos akademijoje

Lietuvos medicinos akademijos rektoriumi išrinktas profesorius Vilius Grabauskas, dirbęs centrinės mokslinio tyrimo laboratorijos direktoriumi, o prieš tai septynerius metus vadovavęs tarptautiniam infekcinių ligų departamentui Šveicarijoje.

Kauno radijo sukaktis

1926 metų birželio 12 dieną pirmą kartą į eterį 1961 m. banga prabilo Kauno radijas. Pranešėjas 19 val. pasakė: „Alio, alio — Kauno radijas — Lietuva! Labą vakarą!“

Šaukinys buvo pakartotas esperanto, vokiečių, prancūzų ir anglų kalbomis ir paraginta „kas girdite mus — atsiliepkite, parašykite“. Lietuvišką žodį eteryje girdėjo ne tik Lietuvos, bet ir daug užsienio gyventojų. Tai bylojo išlikę archyve radijo klausytojų laiškai. Radiofone dirbo poetas Petras Babickas ir kiti. Nuo to laiko praėjo 65 metai...

Atkuriama gimnazija

Vilkaviškyje nuo naujųjų mokslo metų pradės veikti atkurta senoji gimnazija. Jau šio mėnesio pabaigoje bus aišku, kas joje mokysis ir kas mokys.

Vilkaviškio „Žiburio“ gimnazija buvo įkurta 1919 metais. Vėliau ji pavadinta dr. Jono Basanavičiaus vardu.

SĄJUNGOS VEIKLOS ŽINIOS

Birželio 16 d. DBLS-gos Centro Valdybos posėdyje, be eilinių reikalų, buvo svarstyta kultūrinė veikla. D. Britanijos lietuvių sąskrydį, paminėti rugsėjo 7 d. Tautos Šventę, šiais metais numatoma ruošti Bradforde arba Nottinghame.

● Apie DBL Jaunimo Sąjungos ir būsimo jaunimo kongreso reikalus pranešė pirmininkas P. Markevičius. Iš jo pranešimo paaiškėjo, kad kiekvienam atstovui vykstančiam į kongresą kainuos 1200 sv.

● Europos saugumo ir bendradarbiavimo (CSCE) užsienio reikalų ministrų posėdžiai vyko birželio 19-20 d. Berlyne. D. Britanijos Baltų Taryba į konferenciją nutarė siųsti savo atstovu pirmininką R. Kinką, NGO stebėtoju.

● Ruošiama Lietuvos, Estijos ir Latvijos tarptautinė konferencija Londone, kuria norima iškelti viešumon Pabaltijo tautų reikalus. Ši mintis iškilo Londone kai AT pirmininkas V. Landsbergis lankėsi Lordų rūmuose, Londone. Tokios konferencijos surengimą sutiko atlikti ir pravesti The Royal Institute of International Affairs.

Konferencijos rengimo darbų pradžiai pabaltiečiai turi sukaupti 10000 sv. sumą. Visa konferencija, manoma, kainuos apie 60-70 tūkstančių svarų. Konferencijos reikalu rūpinasi lordas Ennals ir Baltų informacijų centrų direktoriai Londone. Reikalinga visų lietuvių parama.

● Teisininko dr. J. Petraičio pastangomis birželio 26-31 dienomis Londone lankėsi Lietuvos Prekybos ministras Albertas Sinevičius, Ekonomikos ministro pareigas einąs Vytautas Navickas, Ekonomikos ministerijos kainų departamento direktorius Rimantas Stankūnas ir Prekybininkas A. Miniota.

Po pasitarimų su DBLS-gos CV nariais, Lietuvių Namų didžiojoje salėje Londono lietuviams jie padarė pranešimą ir atsakė į paklausimus. Lietuvos Atstovas V. Balickas priminė, kad viltys ir pasiryžimai Lietuvai atneš galutinę pergalę ir ji bus laisva.

● Šiais metais sueina 40 metų kaip JTO pasirašė „Pabėgėlių konvenciją". D. Britanijos „Refugee Council" liepos 28 d. Pietų Londone, Kensington Parke ruošia „Pabėgėlio Dienos Festivalį".

DBLS-ga šiame festivalyje teiks informaciją apie Lietuvą ir turės prekystalį. Jeigu „Rasos" ansamblis suskubs iš Edinburgo atvykti į Londoną, tai jis festivalyje atliks dalį programos.

● Birželio 21 d. Lietuvių Namuose lankėsi svečiai iš Lietuvos: Energijos ministras dr. Leonas Ašmantas, Ekonomikos Instituto narys dr. Edmundas Smilga, Klaipėdos eksporto įmonės direktorius Martynas Gusėtinas.

Prie užkandžių jie turėjo ilgesnį pasitarimą su DBLS-gos CV nariais. Po jų Lietuvių Namų didžiojoje salėje svečiai susitiko su Londono lietuviais. Jie papasakojo apie Lietuvos energetiką, jos resursus, blokados pasekmę Lietuvai, Ignalinos atominės elektrinės reikšmę ir pavojų Lietuvai ir atsakinėjo į klausimus.

Jiems atvykti į Angliją, susitikti su anglų įstaigomis ir bendrovėmis sudarė sąlygas prekybininkas G. Oniūnas.

● Ryšium su Gorbačiovo atvykimu į Londona pasimatyti su „septynetu", (G-7) valstybių vadovais liepos mėn antroje pusėje, numatoma ruošti visų Rytų Europos etninių organizacijų bendra demonstracija.

Jau dabar visi lietuviai yra kviečiami planuoti, kad galėtų dalyvauti šioje demonstracijoje.

PAGALBOS LIETUVAI FONDO ĮSTATAI

Birželio 16 d. DBLS-gos direktorių valdybos posėdyje buvo priimti šie Pagalbos Lietuvai Fondo (ALF) įstatai (vertimas iš anglų kalbos):

1. Pagalbos Lietuvai Fondas (Aid Lithuania Fund) žemiau vadinamas *Fondu;*

2. Fondo adresas: Lithuanian House, 1-2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT.

3. Fondo tikslai: (a) padėti Lietuvai atgauti pilną nepriklausomybę, (b) padėti Lietuvai gauti D. Britanijos vadovybės Lietuvos valstybės pripažinimą, (c) remti politinius, ekonominius ir kitus Lietuvai ir D. Britanijai naudingus bei praktiškus ryšius.

4. Fondas yra atsakomingas DBLS-gos visuotiniam suvažiavimui (VS). VS priims Fondo veiklos apžvalgą, įgalins direktorių valdybą (DV) keisti Fondo veiklą, jo įstatus. VS gali nutarti Fondą uždaryti ir jo turtą išdalinti pagal Fondo įstatus.

5. DV yra atsakominga už Fondo veiklą. DV paskiria Fondo valdybą (FV) administruoti Fondo reikalus.

6. Fondo valdybą sudaro mažiausiai 3 nariai: pirmininkas, sekretorius ir kasininkas. Fondo išmokėjimų čekius pasirašo du FV nariai.

7. Fondo valdybos pareigos: (a) kaupti lėšas, (b) vesti atskaitomybę ir kas 6 mėnesiai pristatyti apyskaitas DV-bai, (c) atidaryti banke Fondo sąskaitą, (d) daryti išmokėjimus pagal DV nurodymus, (e) užmokėti Fondo administracines išlaidas, (f) tikrinti Fondo veiklą ir siūlyti planuojamus Fondo projektus DV.

8. Fondo išmokėjimų principai: (a) iš Fondo išmokėti gali prašyti Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas/prezidentas arba jų įgaliotiniai, (b) kiekvieną prašymą svarsto — patvirtina ar atmeta — DV. DV nutarimai bus daromi pagal DBLS-gos įstatus, (c) FV gali DV nutarimą grąžinti pakeitimams. Antrą kartą svarstytas DV nutarimas yra galutinis ir vykdomas, (d) Fondo valdybos nariai dirbs be atlyginimo, išskyrus asmeniškas išlaidas, susidariusias atliekant normalius Fondo veiklos darbus.

9. Fondui galioja šio krašto įstatymai.

10. Šie Fondo įstatai priimti 1991 m. birželio 16 d. Lietuvių Namuose, 1-2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT, Anglijoje vykusiame DV posėdyje ir yra jungiami prie DBLS-gos DV posėdžio protokolo.

Pasirašė DBLS-gos direktorių valdyba.

Be įvairių išmokėjimų Lietuvai, fondas šiuo metu išlaiko Lietuvos informacijos centrą Londone, kuris teikia radijui, televizijai, britų laikraščiams ir kitai spaudai informacijas apie Lietuvą ir remia, kad ir ribotai, diplomatinį darbą. Tai yra atsikūrusios Lietuvos Respublikos vyriausybės pirmieji žingsniai Britanijoje. Šiai veiklai paremti yra reikalinga mūsų visų pagalba. Todėl nuoširdžiai prašome remti Pagalbos Lietuvai Fondą (ALF), nes tai yra svarbiausias fondas D. Britanijoje.

● Gauname nusiskundimų, kad oro paštu siunčiami laiškai į Lietuvą, arba iš Lietuvos, kartais nepasiekia adresatų. Ši problema išsispręstų jei D. Britanijos paštas atidarytų tiesioginį ryšį su Lietuvos paštu. Šia linkme yra daromi žygiai. Tuo tarpu dėl laiškų pavėlavimo, nusiskundimus siųskite D. Britanijos paštui, nes šiuo metu tai yra vienintelis būdas pagreitintinti tiesioginio ryšio su Lietuva užmezgimą.

● Europos lietuvių bendruomenių pirmininkų suvažiavimas įvyks Studijų Savaitės metu Vokietijoje, Vasario 16 gimnazijoje. D. Britanijos lietuvių bendruomenę (DBLS-gą) atstovaus Sąjungos vicepirmininkas K. Tamošiūnas.

● Birželio 13-16 dienomis Estijos pasiuntinys Lietuvai Mart Tarmak lankėsi Birminghame. Jis ten vykstančiame Pasaulio Olimpiados komiteto posėdyje atstovavo Pabaltijo kraštus: Lietuvą, Latviją ir Estiją. Birminghame jį priėmė ir juo rūpinosi DBLS-gos Birminghamo skyriaus pirmininkas S. Starka ir skyriaus nariai. Ačiū.

E. Šova

JAUNIMO KONGRESAS

Gegužės 21 — birželio 7 dienomis Pietų Amerikos lietuvių kolonijose lankėsi Alvydas Saplys, Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirmininkas ir Henrikas Antanaitis, buvęs VI PLJ Kongreso pirmininkas ir dabartinio Talkos komiteto narys.

Jie pirmiausiai sustojos Buenos Aires, kur tarėsi su Kongreso Rengimo Komiteto nariais. Taip pat porą dienų viešėjo Jose C. Paz vietovėje, Mariapolis poilsio namuose, kur vyks Kongreso metu studijų savaitė. Čia buvo smulkiai peržiūrėta visa Kongreso programa, pasitarta su Argentinos Kongreso Komisijų koordinatoriais apie Kongreso eigą, nuo pirmos iki paskutinės dienos. H. Antanaitis tarėsi su Aerolineas Argentinas oro linija dėl kainų ir visokiausių lengvatų.

Po to Alvydas ir Henrikas, Kongreso pirmininkė Ariana Rastauskaitė, vyriausiu fianasų koordinatorium A. Ruplėnu ir Urugvajaus Kongreso rengimo komiteto pirmininku Rikardu Ibarra-Vėtra nuvyko į Sao Paulo, Brazilijoje, kur tarėsi su Brazilijos Kongreso rengimo komitetu, kuriam dabar pirmininkauja Marcos Lipas, ir su Brazilijos Lietuvių Bendruomenės vadovais dėl Kongreso stovyklos ir uždarymo.

Šis A. Saplio ir H. Antanaičio apsilankymas leido jiems vietoje pajusti kaip vyksta Kongreso rengimo darbai, o mums, rengėjams, įrodyti, kad mes nesnaudėme, bet ką tai darėme, ir kad Kongreso paruošimas jau yra apčiuopiamas, matomas, jaučiamas. Mūsų visuomenė domėjosi jų apsilankymu, o susidomėję prisideda prie šio Kongreso rinkimo.

Algimantas Rastauskas
Spaudos ir informacijos komisija

Politiniai mokslai ir Lietuva

Žilvinas Beliauskas

Šiais metais kovo 22-28 dienomis Essex universitete, Anglijoje, vyko European Consortium for Political Research (ESPR) jungtinės sesijos, kur pirmą kartą daugiau dėmesio buvo skirta Lietuvos problemoms. Dalyvavo ir pranešėjas iš Vilniaus.

ECPR buvo įkurtas 1970 metais, ir dabar jį sudaro 136 įvairios mokslinės institucijos iš 15 Europos šalių. Pagrindinis šios organizacijos tikslas yra sudaryti stiprią infrastruktūrą tiriamajai politinių mokslų veiklai, apjungti įvairių šalių atstovus, skatinant jų bendradarbiavimą, įgyvendinant plataus masto tyrinėjimo programas. Jungtines sesijas ECPR rengia kiekvienais metais, kur darbas vyksta daugiausia atskirose sekcijose. Taip pat organizuojamos vasaros mokyklos, teikiamos stipendijos politinių mokslų studentams, organizuojamas jų pasikeitimas tarp įvairių šalių. Tyrinėjimo darbai spausdinami „European Journal of Political Research", leidžiami sesijose skaitytų darbų rinkiniai.

Viena iš daugelio ECPR sudėtinių dalių yra *The PIOOM Foundation*. Tai olandiškas akronimas, reiškiantis giluminių žmogaus teisių pažeidinėjimo priežasčių tyrinėjimo programą. *PIOOM* įkurtas, palyginti neseniai, 1988 metais, Leideno universitete. Jį remia Jungtinių Tautų Organizacija, Europos Bendrija, Nyderlandų Mokslo Organizacija ir kitos visuomeninės organizacijos. Savo tyrimais ir jų išvadomis *PIOOM* siekia paremti Amnesty International veiklą, skelbti medžiagą apie politines represijas, ieškoti būdų kaip užkirsti kelią jų naujiems pasireiškimams. Tikima, kad šiam reikalui naudinga kuo tiksliau išsiaiškinti ir apibrėžti kas yra Stambūs žmogaus teisių pažeidimai (Gross Human Rights Violations — GHRV), kokie jų dėsningumai, kokios vidinės ir išorinės priežastys, kokie gali numatomi būdai apriboti juos iššaukiančių faktorių veikimą.

Panašius uždavinius *PIOOM* kėlė sau ir ruošiantis 1991 metų ECPR jungtinėms sesijoms. Buvo planuojama panagrinėti ir palyginti nacionalines represijų, valstybinio teroro ir genocido patirtis, stengtis geriau suprasti mechanizmus, iššaukiančius valstybines represijas ir kelius, padedančius nuo jų apsisaugoti. Viliamasi, jog gilesnis šių faktorių, skatinančių žmogaus teisių pažeidimus, išryškinimas ir įvertinimas padės kovoti su šiuolaikinėmis ir ateities regioninėmis krizėmis. Todėl sekcija vadinosi „Represijos, valstybinis teroras ir genocidas: koncepciniai rėmai, etiologinės teorijos ir empiriniai tyrinėjimai". Šiai sekcijai vadovavo Leideno universiteto profesorius dr. Alex P. Scmid. Mums aktualiausia tai, kad, nagrinėjant šias temas, buvo numatyta ypatingą dėmesį skirti Rytų Europai, kur tik ką įvyko ir tebevyksta labai aktyvūs politiniai procesai, kur po masinių demonstracijų daug kur žlugo represyvinės valstybinės struktūros, tapo prieinama daug archyvinės medžiagos, naujai peržiūrimi tamsiausi ir kruviniausi istorijos puslapiai. Tai sudarė tinkamą pagrindą *PIOOM* sekcijos darbe pristatyti pranešimą, pagrįstą gausia Lietuvos patirtimi. Buvo numatyti dar du pranešimai iš Latvijos ir vienas iš Maskvos, tačiau jų autoriams, rodos, pristigo laiko sutvarkyti atvykimo vizas, ir jie konferencijoje nedalyvavo. Rytų Europą dar atstovavo du pranešėjai iš Bulgarijos.

Mūsų atstovo skaitytas darbas vadinosi „Kai kurie Sovietų represijų Lietuvoje bruožai". Jame buvo akcentuojama, kad Sovietinės okupacijos ir aneksijos pradžioje visus žmogaus teisių pažeidimus galima traktuoti kaip grynai tarpvalstybinių represijų, teroro ir genocido apraišką, kuri patyrusi tam tikras transformacijas, tęsiasi ir iki šių dienų. Teisės į gyvenimą, pasaulėžiūrą, kalbą, kultūrą, tikėjimą, teisę būti šeimininku savo gimtoje ir paveldėtoje žemėje pažeidė ne vietinė saujelė valdžia užgrobusių sąmokslininkų, kaip atsitiko Spalio perversme 1917 metais Rusijoje, bet užgriuvusi iš šalies galinga svetima jėga su svetima ideologine, ekonomine, kultūrine ir t.t. sistema, kurios tikslas susiveda į vieną — užimti, asimiliuoti, paversti nauja, neatskiriama savo galios dalimi. Tai grubus ne tik žmogaus, bet ir visos tautos, visos valstybės teisių pažeidimas, iš kurio išplaukia visi masiniai atskiri represuotų, kalintų, deportuotų, sunaikintų ar pabėgusių žmonių likimai. Tačiau pusę šimtmečio trukęs inkorporacijos procesas, priklausomai nuo daugelio istorinių aplinkybių, keitė savo metodus, išgyveno skirtingas stadijas ir transformacijas. Nuslopinus atvirai besireiškiantį rezistencinį-partizaninį judėjimą, represijos persikėlė į pastangas galutinai užgniaužti prigimtines žmogaus teises, prieštaraujančias režimui; panaikinti bet kokią opozicijos galimybę, įtvirtinti beteisiško mąstymo ir elgesio stereotipą. Čia charakteringi du dalykai: 1) tokios prigimtinės teisės buvo plačiai malšinamos kaip totalitarinėje valstybėje ir visoje Sovietų Sąjungoje, 2) pačioje Lietuvoje ir priverstinai, ir savanoriškai atsirado daugiau kolaboruojančių su režimu jėgų, kurios pačios vykdė arba padėjo vykdyti represijas. Todėl pradžioje grynai tarpvalstybiniai teisių pažeidimai palaipsniui kūrė ir implantavo vidinius žmogaus tesių pažeidimus, savo visuotinumu susiejančius Lietuvą su visa represuojamų Sovietų Sąjungos gyventojų dalimi. Tokie būdingiausi teisių varžymai yra draudimai viešai reikšti savo nuomonę, naudotis informacija, išpažinti tikėjimą, savaip auklėti vaikus, nedemaskuoti lojalumo sistemai, bet kaip nepaklusti ir t.t. ir pan. Toks nepaklusnumas buvo grasinamas ne tik teismais, bet ir galimu fiziniu susidorojimu.

(Bus daugiau)

NIDOS KLUBO KNYGOS UNIVERSITETE

Australijoje, Deakin universiteto biblioteka, sudaro daugiakultūrinę Australijos literatūros kolekciją, skirtą studijoms Autralijoje gyvenančių įvairių tautybių rašytojų kūrybai.

Universitetas, susipažinęs su Nidos Knygų Klubo leidiniais, paprašė A. Saudargienę prisiųsti bibliotekai savo kūrinius: Liaudies šokis Lietuvoje, Buvo broliai devyni ir Sigutė, Tolimų kraštų miražai, Vėjas iš rytų, Naikinamieji ir Anapus horizonto.

ŽMONĖS IR ĮVYKIAI

Birželio 21 d. Londone lankėsi svečiai iš Lietuvos. Nuotraukoje (ketvirtas iš kairės) **Lietuvos Respublikos Energijos ministras dr. Leonas Ašmantas,** (šeštas) **Klaipėdos eksporto įmonės direktorius Martynas Gusėtinas ir** (aštuntas) **Ekonomikos Instituto narys dr. Edmundas Smilga.**

Svečiai iš Lietuvos susitiko su Londono lietuviais. Nuotraukos: *ELR*

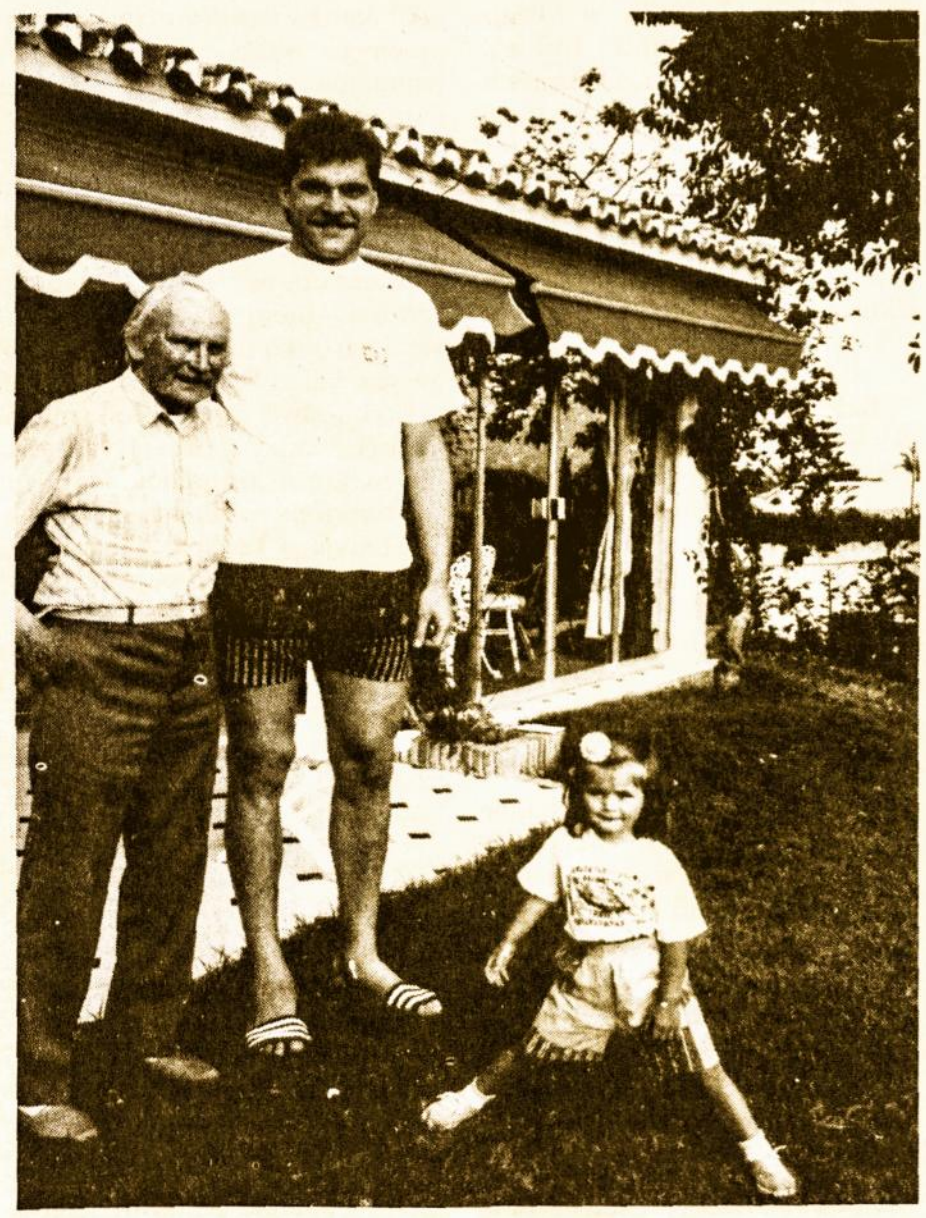

P.B. Varkala atostogaudamas Marbellos kurorte, Ispanijoje, pas pažįstamus susitiko su Arvydu Saboniu, mūsų garsiu krepšininku. Arvydas dabar treniruoja grupę ispanų jaunuolių ir už tai gauna gerą atlyginą. Jis ten su žmona ir neseniai gimusiu sūneliu labai gerai gyvena, bet vis dar turi bėdų su seniau sužeista koja. Planuoja vykti į JAV dar vienai operacijai. Šią vasarą atostogas praleisti Arvydas planuoja Lietuvoje. Nuotraukoje: P.B. Varkala, kurio aukštis yra daugiau nei 6 pėdos, su Arvydu Saboniu.

NEKROLOGAS

MIRĖ A. TRAKIS

A.a. mokytojas Ansas Trakis buvo gimęs 1911 m. rugpjūčio mėn. 23 d. Klaipėdoje, mirė 1991 m. birželio mėn. 4 d. slaugymo prieglaudoje Ortenberge/Hessene.

1987 m. buvo suparaližuotas. Nuo tos nelaimės šiek tiek atsigavęs, su žmona ir marčia dar tais pačiais metais vyko į Klaipėdą ir į Klaipėdos kraštą. Būtinai dar norėjo pamatyti savo gimtinę ir aplankyti žymiausias jaunystės vietas bei darbovietes.

Nuo 1918 ligi 1928 metų mokėsi Klaipėdos senamiesčio berniukų progimnazijoje ir po to ligi 1932 m. — valstybinėje mokytojų seminarijoje irgi Klaipėdoje, įsigydamas pradžios mokyklos mokytojo cenzą.

Nuo 1932 ligi 1934 m. dirbo kaip pradžios mokyklos mokytojas Klaipėdos mieste.

Naciams užėmus Klaipėdos kraštą prievartos būdu, 1939 m. kovo 23 d. atleistas iš mokytojo pareigų, kadangi jis griežtai atsisakė auklėti vaikus nacionalistų dvasioje.

Nuo 1940 ligi 1945 m. tarnavo vokiečių Wermachte, įtrauktas prievartos būdu.

1945-1952 m. gyveno Austrijoje ir vertėjavo įvairiose įstaigose tol, kol gavo Vokietijos pilietybę ir kelionės pasą.

Nuo 1952 m spalio 1 d. ligi išėjimo į pensiją 1974 m. sausio mėn. dirbo pradžios mokykloje Langenselbolde. Tarp kitų dalykų dėstė ir evangelikams tikybą.

1936 m. vedė Hildegard Kankeleit (Kankelaitytę). Ji mirė 1967 m. ir palaidota Langenselbolde. 1938 m. spalio 26 d. susilaukė sūnaus Pauliaus. 1973 m. susituokė antru kartu su Editha Nummert iš Įsručio, Rytų Prūsijos. Iš tos santuokos vaikų nesusilaukė.

Krikščioniškoje meilėje jis buvo su lietuviais evangelikais susirišęs. Ansas buvo ištikimas Jėzui Kristui per visą savo gyvenimą iki mirties. Jis yra geriausias pavyzdys mums visiems krikščionims, kaip reikia būti tikinčiu ir ištikimu Viešpačiui Jėzui Kristui, ir ištikimu savo kraštui iki savo gyvenimo pabaigos.

Palaidotas 1991 m. birželio 7 d. Hammersbache-Marköbel kapinėse, apeigas atliko vietos kunigas Siegmund-Schulze ir kunigas Fr. Skėrys iš Mannheimo. Velionį į amžiną poilsio vietą palydėjo daugiau kaip 60 žmonių — artimi kaimynai ir geri pažįstami iš Hanau miesto.

Langenselboldo mokyklos delegacija padėjo puikų vainiką mokyklos inspekcijos vardu.

Visi dalyviai našlės buvo pakviesti į Martyno Liuterio parapijos salę kavai ir pyragams.

Paliko liūdinčius: žmoną Edithą, sūnų Paulių, marčią, švogerį ir kitas gimines. Visiems reiškiu savo nuoširdžiausią užuojautą, netekęs ištikimo tėvynainio ir nuolatinio lietuvių evangelikų liuteronų pamaldų lankytojo Hanau mieste. Tave visados pagarbiai minėsime. Ilsėkis Viešpaties ramybėje, daugiau savo brangios tėviškės nebepamatęs.

„Mes nenorim liūdėti, kad mes jo netekome, bet dėkoti už tai, kad mes jį turėjome, taip ir dabar tebeturime, nes kas grįžta pas Viešpatį pasilieka Dievo šeimos bendrystėje ir yra tik pirmiau mūsų nuėjęs". (IV a. bažnyčios tėvas Jeronimas 345-420 m.).

Kun. Fr. Skėrys

SKAUTIŠKUOJU KELIU

RUOŠIAMĖS STOVYKLAI

Birželio 21-23 dienomis būrys vadovų skautų ir skaučių susirinko Sodyboje paruošiamiems darbams ateinančios vasaros stovyklai.

Vadovų tarpe buvo stovyklos viršininkas V. O'Brien, programos vadovas s. Vl. Gedmintas ir Rajono vyr. vadovai s. Vida Gasperienė, v.s. J. Maslauskas ir v.s. J. Alkis.

STOVYKLA

Europos Rajono „Kovo 11-os" stovykla vyks nuo liepos 26 d. iki rugpjūčio 3 d., Lietuvių Sodyboje, Headley Parke.

Stovyklavimo mokestis 35 sv. užsiregistravusiems iki liepos 22 d. Kitiems — 40 sv.

Tradicinis aukų vajus stovyklai vyko ir šiais metais. Tai palengvino organizavimo naštą. Visiems aukotojams iš anksto dėkojame.

Laukiame svečių iš Lietuvos, Vokietijos ir kitų kraštų. Kviečiu visus D. Britanijos lietuvius skautus ir skautes stovykloje dalyvauti.

Iškilmingas stovyklos uždarymas ir laužas įvyks rugpjūčio 3 d., šeštadienį, 15 val. Kviečiu lietuviškąją visuomenę, tėvus ir rėmėjus atvykti į Sodybą ir aplankyti stovyklautojus, su jais pabendrauti lietuviškoje aplinkoje.

Lietuviškoji skautybė žengia drauge su tautos atgimimu. Mes, Europos Rajono skautai ir skautės esame to žygio dalyviai ir šią stovyklą skiriame tautos atgimimui ir valstybės atkūrimui.

v.s. J. Alkis, Rajono vadas

AUKOS STOVYKLAI

Stoke-on-Trent gyvenanti buvusi skaučių vadovė Br. Puodžiūninenė, prisiųsdama 53.50 svarų rašo: „Siunčiu kuklią auką ir visų stokiečių vardu Jums linkiu gražaus oro, geros nuotaikos, o ypač vadovams ir vadovėms — geros sveikatos. Labai gražu, kad stovyklą pavadinote „Kovo 11-tos" vardu.

Aukotojai: po 5.00 sv. — Z. Kalsevičius, J. Povilavičius, B. ir B. Puodžiūnai; po 2.00 sv. — K. Kamarauskas, Vl. Dargis, M. Kalasevičienė; po 1.00 sv. — O Vencaitienė, P. Vencaitis; 0.50 sv. — S. Repšienė.

Aukų rinkėjai Br. Puodžiūnienei, skyriaus valdybai ir skautiškos idėjos rėmėjams reiškiame nuoširdų ačiū!

Kasmetinis skautiškos idėjos rėmėjas A. Dziuvė per v.s. S. Br. Vaitkevičių siunčia 50.00 sv. ir linki gražios, saulėtos bei gausios stovyklos ir įgauti joje daugiau lietuviškų ir skautiškų žinių.

Gerbiamam skautiškos idėjos rėmėjui reiškiame nuoširdų ačiū.

Skautas vytis V. Balčikonis prisiųsdamas 45.00 sv. rašo: „Su savais 10.00 sv. siunčiu skauto vyčio A. Klimo 10.00 sv. ir DBLS-gos Sodybos skyriaus 25.00 sv., padėti šių metų „Kovo 11-tos" vardu skautu ir skaučių stovyklai, gražios Sodybos kalnelyje, ąžuolų ir berželių apsuptoje aplinkoje stovyklauti. O stovyklautojams linkiu prasmingos, saulėtos, našios stovyklos.

Broliams skautams vyčiams Vytautui, Algiui ir DBLS-gos Sodybos skyriaus valdybai bei nariams nuoširdžiai dėkojame ir laukiame pasirodančių stovykloje.

Vyr. skautė Kristina Harmes-Markevičiūtė per St. Bosikį skautų stovyklai paskyrė 5.00 svarus.

Sesei Kristinai nuoširdžiai dėkojame.

Visi budime kartu!

v.s. J. Maslauskas

BELGIJOJE

EISENA UŽ EUROPĄ

Zoutleeuw mieste, gegužės 26 d., buvo švenčiamas Šv. Leonardas, kalinių, belaisvių ir pabėgėlių patronas. Buvo laikomos pamaldos, kuriose giedojo lietuvė solistė Bronė Spies-Gailiūtė. Po pamaldų vyko eisena su vėliavomis, ikonanais, šventais paveikslais, kuriuos nešė įvairių tautybių asmenys tautiniuose rūbuose. Nors ir nedaug buvo lietuvių, bet eisenoje plevėsavo dvi trispalvės.

SIUNTINYS LIETUVOS „CARITUI"

Kovo 27 d. iš Belgijos du sunkvežimiai išvažiavo į Kauną. Velykų šeštadienį buvo perduota 2500 kg. vaistų ir medicinos reikmenų, 1000 kg. rūbų, 250 kg. įvairių produktų vaikams ir ligoniams.

Šį siuntinį organizavo Belgijos Lietuvių Bendruomenės prašymu Het Vlaamse Kruis, Wereld Missies Hulp organizacijos. Belgijos lietuviai rinko vaistus, rūbus, pinigus vaistų pirkimui, o transporto išlaidas padengė Belgijos „Caritas Catholica". W.M. Hulp direktorius D. Schepens nešė tos ilgos kelionės atsakomybę.

Jiems išvykus, vėl pradėti darbai sekančiam siuntiniui.

PASKAITOS APIE LIETUVĄ

Belgų senatorius Walter Luytens, buvęs su kitais Belgijos senatoriais Lietuvoje ir pasveikinęs Lietuvos parlamentą lietuviškai, balandžio 26 d. pradėjo savo paskaitų ciklą apie Lietuvą. Savo paskaitas jis iliustruoja fragmentais iš filmo apie sausio mėnesio įvykius Vilniuje.

Po paskaitos į klausimus atsakinėjo E. Šiugžda ir St. Baltus.

KONFERENCIJA APIE LIETUVĄ

Iki šiol Belgijos flamandų pusė pabaltiečiams viešai reiškė simpatijas ir pritarė jų pastangoms siekiant nepriklausomybės. Valonijoje dominuojanti socialistų partija palaikė Kremliaus politiką, kuri atsiliepė tiek informacijose, tiek žmonių mąstyme. Bet po skaudžių sausio mėnesio įvykių Vilniuje, žmonių pažiūros pradėjo krypti Pabaltijo kraštų naudai.

Jaunųjų socialistų pastangomis Volonijoje, Feluy mieste, buvo suruošta konferencija, į kurią buvo pakviesti latviai, lietuviai ir estai. Lietuviai E. Šiugžda ir R. Markvėnas paruošė paskaitą apie Lietuvą, ją į prancūzų kalbą išvertė Marija Miknevičiūtė, latvio J. Ziders kalbą perskaitė ponia Paklons ir Belgijoje gimęs estas H. Mägi. Žinomas žurnalistas Henryk Kurta pravedė debatus, kuriuose aktyviai dalyvavo Jaunųjų socialistų pirmininkas ir biuro viršininkas. Svarbesni klausimai buvo šie: kaip gali Pabaltijys atsiskirti nuo Sovietų Sąjungos, ir kokios galimybės su Pabaltijo respublikomis užmegzti kultūrinius ir ekonominius ryšius?.

Prieš konferenciją buvo Belgijos pabaltiečių suruošta paroda, kuria belgai labai domėjosi.

Europos LIETUVIS

EUROPE'S LITHUANIAN — Lithuanian Weekly

REGISTERED AS A NEWSPAPER AT THE POST OFFICE

Printed and published by Lithuanian Association in Gt. Britain and Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT, England.

Tel.: 071-727 2470 Fax: 071-221 6164 Telex: 276336 AEZRA

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga, Lietuvių Namų Akc. Bendrovė Londone ir „Šiaurės Atėnų" Bendrija Vilniuje.

Prenumeratos kaina metams: Didžioje Britanijoje — 20 svarų;

Vokietijoje — 77 DM. Visur kitur — 25 sv. (oro paštu).

Vienoje skilty įdėto skelbimo kaina 10 sv. už 25 mm. Didesni skelbimai atitinkamai brangiau. Už laikraštyje kieno nors spausdinamų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės.

Redaguoja redakcinis kolektyvas. Vyr. redaktorius Vladas Dargis.

Redaktorius Vilniuje Laimantas Jonušys.

Adresas Lietuvoje: 232600 Vilnius, Pylimo 8.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto nesusitarta, negrąžinami.

Atspausdinti straipsniai išreiškia autorių, ne redakcijos ir leidėjo nuomonę.

Lietuvių Kronika

AUKOS SPAUDAI

P. Vicas — 5.00 sv.
Č. Budrys — 15.00 sv.
Kun. Fr. Skėrys — 10 DM.
Už aukas nuoširdžiai dėkojame.

LONDONE

IŠVYKA PRIE JŪROS

Į Sporto ir Socialinio klubo ruošiamą išvyką prie jūros išvykstame liepos 6 d., 8.30 val., nuo Sporto ir Socialinio klubo, 345A Victoria Park Road, E9, o 8.45 val. nuo lietuvių bažnyčios punktualiai.

Žmonėms pageidaujant vykstame į Brightoną.

Klube galima užsirašyti pas sekretorę arba sekmadieniais parapijos menėje pas S. Kasparą. Išvykos kaina 3.00 svarai asmeniui. Užsimokama užsirašant.

Iš Brightono išvyksime 19 val.

„MANO LIETUVA"

Nuo liepos 11 iki rugpjūčio 3 d. „Portfolio" galerijoje, 345 Portobello Road, London W10 5SA vyks lietuvio fotografo Aleksandro Macijausko nuotraukų paroda. Parodą ruošia Thames ir Hudson „Mano Lietuva" knygos leidėjai. Ta pačia proga bus galima įsigyti Aleksandro Macijausko knygą „My Lithuania". Kaina 20.00 sv.

VAIKŲ FONDAS
BRITISH-LITHUANIAN RELIEF FUND FOR CHILDREN IN LITHUANIA

Gautos šios aukos: 25.00 sv. — DBLS-gos Sodybos (Headley Park) skyrius; 20.00 sv. — Mr. & Mrs. A.J. Carrington iš Ealingo; 15.00 sv. — V. Balčikonis iš Guildfordo; po 10.00 sv. — K. Krivickas iš Londono ir A.G. Ivanauskai iš Wolverhamptono.

Fondo vadovybė nuoširdžiai lieka dėkinga aukotojams.

IŠVYKO Į LIETUVĄ

Kun. R. Repšys, gavęs prašymą, kad sugrįžtų formaliai sutvarkyti kunigystės dokumentus, birželio 18 d. išskrido į Lietuvą. Jis grįš liepos 16 d.

METINIS SUSIRINKIMAS

Birželio 23 d. vakare įvyko Londono leituvių Sporto ir Socialinio klubo metinis narių susirinkimas, kuris, dėl nesvietiško lietaus, nebuvo gausus.

Susirinkime buvo padaryti pirmininko, sekretorės ir revizijos komisijos pranešimai. Kaip visuomet, visiems labiausiai rūpėjo klubo kasininko Ron Hoye pranešimas. 1990/91 finansinių metų bėgyje klubas turėjo 38006 sv. pajamų. Išlaidų — 33564 svarus. Didžiausios klubo išlaidos buvo savivaldybiniai mokesčiai 2036 sv., šviesa ir šilima 1241 sv, drauda 1010 sv. ir VAT mokesčiai 1681 sv. Klubas užbaigė metus su 4442 sv. pelnu. Klubas banke ir investicijose turi 14042 sv.

Valdybos rinkimuose klubo pirmininku perrinktas S. Kasparas, vicepirmininku — L. Songaila, kasininku — R. Hoye, revizorium — M. Šemeta. Valdybon taip pat perrinkti K. Edvards, Z. Mockus, M. Šemetienė, P. Songaila, P. Hoye (futbolo sekcija).

Baro komiteto pirmininku — D. Šemeta, V. Olensevičius, J. Kalinauskienė.

Susirinkimui pirmininkavo S. Kasparas, sekretoriavo M. Šemetienė.

BRADFORDE

PAVERGTŲ TAUTŲ SAVAITĖ

Liepos 14 d., 14 val., Bradfordo katedroje bus laikomos pamaldos už pavergtąsias tautas. Pamaldų metu giedos iš Latvijos atvykęs latvių choras. Esant gražiam orui vyks eisena prie žuvusiems kariams paminklo.

Liepos 21 d. 18 val., Ukrainiečių klube, 171 Legrams Lane, Bradford 7, įvyks pavergtų tautų susirinkimas ir koncertas, kurį atliks pavergtų tautų meninės pajėgos.

Pagrindinę kalbą sakys lordas Ennals.

Apylinkių lietuvius kviečiame dalyvauti pamaldose ir koncerte.

DBLS skyriaus ir „Vyties" klubo valdybos

PAMALDOS

Bradforde — liepos 7 d., 12.30 val.

Nottinghame — liepos 7 d., 11.15 val., Aušros Vartuose.

Corbyje — liepos 7 d., 14 val., Šv. Patrike.

Northamptone — liepos 7 d., 18 val., Šv. Lauryne, Craven St.

Nottinghame — liepos 14 d., 11.15 val., Židinyje.

Stoke-on-Trent — liepos 14 d., 14.30 val., Šv. Vulstane.

Nottinghame — liepos 21 d., 14 val., Bridge Gate.

Wolverhamptone — liepos 21 d., 16.30 val., Šv. Petre-Pauliuje.

Eccles — liepos 21 d., 12.15 val.

REMKIME —

PAGALBOS LIETUVAI FONDĄ!

Aid Lithuania Fund (ALF)

MANCHESTERYJE

DARIAUS IR GIRĖNO MINĖJIMAS

Lietuvių K.V. „Ramovės" skyrius liepos 13 d., 18 val., lietuvių klube, 121 Middleton Rd., Manchester, rengia Dariaus ir Girėno minėjimą.

Programoje H. Vaineikio paskaita ir meninė dalis. Visi ramovėnai ir artimos apylinkės tautiečiai kviečiami šiame minėjime gausiai dalyvauti

Ramovėnų valdyba

MLS KLUBO NARIŲ SUSIRINKIMAS

Liepos 6 d., šeštadienį, 16 val. MLS klubo valdyba šaukia visuotiną pusmetinį narių susirinkimą, kuriame valdyba ir revizijos komisija padarys pranešimus ir bus nagrinėjamas klubo išlaikymo reikalas, nes labai pakilo klubo išlaikymo išlaidos.

Kvorumui nesusirinkus minėtą valandą, susirinkimas bus atidėtas vieną valandą, o po to pravestas, neatsižvelgiant į susirinkusių narių skaičių.

Narius prašome būtinai dalyvauti. *Klubo valdyba*

EKUMENINĖS PAMALDOS

Birželio 28 d. Mančesterio lietuviai, ukrainiečių pakviesti, dalyvavo jų surengtose ekumeninėse pamaldose Cheetham, M/C, ukrainiečių bažnyčioje, paminėti 5-kių metų sukaktį nuo Černobylio įvykusios atominės jėgainės sprogimo nelaimės ir pasimelsti už nukentėjusius. Buvo pravestos giedotinės apeigos ir pasakytas atitinkamas pamokslas, primenantis įvykusią nelaimę ir iš to išėjusias pasėkas.

Ekumeninėse pamaldose dalyvavo 200 žmonių ir keletas dvasiškių, kurių tarpe buvo kitų įvairių tautybių žmonių bei keletas lietuvių.

BENDROS PAMALDOS

Birželio 2 d. Mančesterio katedros dekano ir kanauninkų pakviesti, Mančesterio lietuvių grupė dalyvavo bendrose ekumeninėse pamaldose Mančesterio katedroje, kur buvo pravestos bendros pamaldos už miesto ateitį ir pasakytas atitinkamas pamokslas, ypač iškeltos žmogaus teisės. Giedojo katedros choras.

Pamaldose dalyvavo miesto meras George Chadwick, policijos viršininkas Sir James Anderton ir kiti aukšti miesto pareigūnai.

Į šias pamaldas buvo pakviestos visos politinės grupės ir bažnyčios. Lietuviams buvo skirta 10 vietų, dalyvavo septyni. Su tautiniais rūbais buvo Aldona Podvoiskienė ir Bronė Kupstienė. Toks pakvietimas gautas pirmą kartą.

Po pamaldų miesto savivaldybės rūmuose buvo priėmimas-arbatėlė, bet lietuviai nedalyvavo.

IŠVEŽTŲJŲ MINĖJIMAS

Birželio 15 d. MLK Koordinacinis komitetas surengė Mostono kapinėse prie lietuvių paminklinio kryžiaus išvežtųjų minėjimą. Dalyvavo arti 50 žmonių ir organizacijos su vėliavomis. Ištremtiesiems ir žuvusiesiems už Lietuvos laisvę, bendrą vainiką prie kryžiaus padėjo DBLS-gos Mančesterio skyriaus pirmininkas A. Podvoiskis.

Minėjimą pravedė kan. V. Kamaitis. Pradžioje sugiedota Marija, Marija. Kanauninkas savo žodyje prisiminė pirmuosius 1940 m. birželio mėnesį nukankintus kunigus, kalinius, šeimas, ištremtuosius ir dabar pilnos laisvės siekiančią Lietuvą. Visi bendrai pasimeldė, prašant Viešpaties nedelsiant Lietuvai sugrąžinti pilną laisvę ir nepriklausomybę. Minėjimas baigtas sugiedant Lietuvos himną.

Po minėjimo visi nuvyko į MLS klubą, kur pasivaišino ir praleido likusį dienos laiką.

JONINĖS

Birželio 22 d. šeši Jonai: Bačinskas, Duoba, Keturakis, Navickas, Šablevičius, Šnelius surengė MLS klube šaunias Jonines. Dalyvavo daugiau kaip 40 žmonių.

Į Jonines buvo įjungtos Antaninės (Bendžiaus ir Jakimavičiaus) ir A. Myliūno svečio iš Lietuvos Nijolės Myliūnaitės sutiktuvės bei A. Jakimavičiaus svečio iš Lietuvos Elenos Degutienės gimtadienis. Be to, J. Duoba kartu su vardinėmis šventė savo 65 metų amžiaus sukaktį ir išėjimą į pensiją.

Juos visus pasveikino ir geros kloties tolimesniame gyvenime palinkėjo klubo pirmininkas A. Podvoiskis ir įteikė J. Duobai visų pasirašytą sveikinimo kortelę. Visi jiems sugiedojo Ilgiausių metų ir pakėlė tostą už jų sveikatą. Juos dar sveikino klubo vicepirmininkas H. Vaineikis ir pasakė porą anekdotų.

Joninėms maistą paruošė B. Kupstienė ir E. Stanionienė su padėjėjais.

Joninės praėjo pakilioje ir linksmoje nuotaikoje.

A. P-kis

ŠKOTIJOJE

ATVYKSTA „RASA"

Liepos 20-28 dienomis Edinburge, Škotijoje, įvyks 11-sis Tarptautinis Tautinių Šokių Festivalis, kuriame dalyvaus Kauno Tautinių Šokių grupė „Rasa". Šokėjai ir palydovai, 33-jų asmenų grupė, į D. Britaniją iš Kauno atvyks autobusu. „Rasą" iškvietė ir ja Škotijoje rūpinsis Dunedin Dancers Edinburge.

ĮVAIRENYBĖS

Keistenybės, nuostabos, rekordai

M. Thatcher, buvusios Britų premjerės sūnus Mark, vedęs amerikietę ir gyvenąs JAV, — jau garsėja kaip multimilijonierius. Jis Dalas mieste esąs populiaresnis negu Didžioje Britanijoje! Keliaudamas lėktuvu, jis su savimi vežasi savo tarną (butlerį), o viešbučiuose apsistoja „prezidentiniuose" kambariuose ir samdosi privačius ginkluotus sargybinius; jau buvę net keli grasinimai jo gyvybei.

Pasaulyje žinomi 1343 vulkanai-ugniakalniai (Vulkanas buvo romėnų ugnies dievas ir jo vardu buvo pavadinta Vidužemio jūroje esanti vulkaninės kilmės sala).

Aukščiausias ugniakalnis — 6723 metrų aukščio ir dabar neveikiąs yra Llullailaco, kuris randasi ant Čilės ir Argentinos valstybių ribos.

K. Tautginas.

„EL" REDAKCIJOS IR LIETUVIŲ NAMŲ TEL. NR. 071-727 2470

PASAULYJE

Kuo skiriasi Baltijos valstybės nuo Jugoslavijos

Kada dvi Jugoslavijos respublikos — Slovėnija ir Kroatija — pranešė, kad jos pasiskelbia nepriklausomomis respublikomis, JAV ir Europos valstybės pareiškė, kad jos jų nepripažins. Daug kas tuo labai stebėjosi, nes tos valstybės visai kitaip reagavo į Pabaltijo respublikų nepriklausomybės paskelbimą. Buvo paaiškinta, kad Baltijos valstybės buvo jėga įjungtos į Sovietų Sąjungą ir kitos valstybės to nepripažino, gi Slovėnija ir Kroatija laisvai su kitomis respublikomis susijungė į vieną Jugoslavijos federaciją, kuri, dabar bijoma, gali visai subyrėti, nes ir kitos tautybės bruzda ir nori atsiskirti.

Gorbačiovas kryžkelėje

Nėra abejonės, kad Gorbačiovas pradėjo prestroiką, kuri privedė prie Rytų Europos išsilaisvinimo ir didesnės laisvės pačioje Sovietų Sąjungoje. Ne visi tam pritaria. Taip vadinamieji konservatoriai (KGB, kariuomenė ir komunistų partija) pradėjo akciją prieš Gorbačiovą, kuris laviruodamas tarp priešingų pusių, kurį laiką buvo konservatorių pusėje. Dėl to užsienio reikalų ministras Ševardnadzė atsistatydino, o ir kiti pradėjo abejoti, ar pats Gorbačiovas tiki savo perestroika. Ateinantį mėnesį jis atvažiuoja į „septyniukės", septynių didžiųjų (G-7) konferenciją Londone, kur jis prašys paramos. Dabar sakoma, kad Gorbačiovas todėl grįžo ir prie pradėtų reformų bei pritaria ekonominių reformų planui, kurį sudarė G. Javlinski su JAV ekonomikais. Šis planas yra priešingas ministro pirmininko Pavlovo planui, bet Gorbačiovas mano, kad tuos abu planus bus galima suderinti.

Europos Federacija

Europos Bendruomenė svarsto savo ateities paskirtį ir vėl, kaip ir praeityje, iškilo skirtumai tarp Britanijos ir kitų Bendruomenės narių. Ginčai vyksta dėl vienos valiutos įvedimo ir didesnių teisių Europos parlamentui perleidimui, kas, manoma, gali pakenkti britų parlamento autoritetui. Konservatoriai ir darbiečiai į Europos ateitį žiūri skirtingai, vieni pasisako už visišką Europos integraciją, o kiti — už atskirų valstybių suvereniteto išlaikymą ir nenori, kad juos valdytų biurokratai iš Briuselio.

Sąlyginis pašalpų davimas

Ateityje Trečiojo pasaulio kraštų vyriausybėms bus suvaržytas pašalpų teikimas. Pašalpos bus duodamos tik tiems kraštams, kurie įsives daugiau demokratijos, išmintingiau tvarkysis ekonominiai ir prisilaikys žmogaus teisių nuostatų.

Jelcinas palaiko Baltijos respublikas

Rusijo prezidentas Jelcinas buvo priimtas JAV prezidento Bush. Kalbėdamas amerikiečiams per TV jis daug kalbėjo apie savo santykius su Gorbačiovu. Jis sakė, kad dabar su Gorbačiovu bendradarbiauja, bet jo nemėgsta, nes jis esąs nepastovus ir dažnai keičia savo nusistatymą. Jis taip pat pareiškė, kad rems visasąjunginę sutartį, bet prieštaraus bent kokiam jėgos panaudojimui prieš respublikas. Baltijos respublikos, jo nuomone, turi teisę atsiskirti, nes negalima kurti sėkmingos sąjungos su supančiotu nariu.